

A 16
ASOCIAȚIUNEA CULTURALĂ „ASTRA” BASARABEANĂ
(Asociațiunea („Astra”) pentru literatura și cultura poporului român.—Regionala
pentru Basarabia)

Str. Alexandru cel Bun No. 67—Chișinău.

Activitatea Asociației culturale
„Astra” Basarabeană
dela înființare

(Octombrie 1926) până la Sf. Paști
(20 Aprilie) 1930.

400737L

h00.734

CHIȘINĂU

Tipografia Eparhială „Cartea Românească”

1930.

R III-878

REVISTA DE LA ASOCIACION DE ESTUDIOS HISTORICOS

Actividad Asociativa Cultural
Astrá, Basaraboua

de la Jandira

1950 (1950) 1950

1950 (1950) 1950

1950 (1950) 1950

1950 (1950) 1950

D - L IOAN PELIVĂN
Președintele „Astrii” basarabene.

Luptător pentru dezrobirea Basarabiei până la 1918. De-a lungul timpului a fost un entuziast sprijinitor al mișcărilor culturale, care desăvârșesc Unirea sufletească. Datorită acestui entuziasm al d-sale pentru cultura românească, „Astra” basarabească își cimentează zilnic, pe plaiurile îndepărtate ale pământului românesc, rostul și existența ei.

hoo-434

„MARȘUL ASTREI BASARABENE“

FII ROMÂNIEI

(autor: EUGEN IONESCU DARZEU, membru
în comitetul Central al „ASTREI“ ba-
sarabene.

Pusă pe muzică veche românească de d-l.
Căpriță, prof., dirijorul Cor. „ASTREI“
basarabene).

Fii ai României, iubitori de carte
Și de ideal,
Și de ideal!
Lupta-i prin cultură,—duceți-o departe,
Ca pe un falnic val,
Ca pe un falnic val!

Vom învinge toate,
Când țărani din sate
Ne-or striga cu zor
Nouă tuturor :
— *Carte ! Carte ! Carte așteptăm !!*
Carte ! Carte dați-ne, rugăm !!

Carte, multă carte, scumpă Românie
Dă fiilor tăi,
Dă fiilor tăi,
Carte ! Ca să 'nvingă 'n marea bătălie
Dintre buni și răi,
Dintre buni și răi !.

Fii ai țării mele!
Timpurile-s grele...
Dar vom fi stăpâni,
Tari și buni români:
Cartea, cartea, dăc'o vom iubi,
Munca, munca, dăc'o vom slăvi !

FRAȚILOR!

Răscoliți trecutul,
Judecați prezentul,
Inarmați-vă pentru viitor!

Aceste sunt îndemnurile generale obligatorii pentru fiecare locuitor al României întregite. Aceste sfaturi trebuie să fie obligatorii mai ales în Basarabia.

Răscoliți trecutul! *Ca astfel să vă puteți câștiga mândria că faceți parte din marea și mândra familie a neamului românesc. Trecutul ne învață suferințele strămoșilor noștri, cari două mii de ani au stat de strajă la porțile Răsăritului, pe unde turme de noroade sălbatice au încercat să treacă spre Apus. Ca strajă conștiințioasă am luptat, ne-am împiedicat și am căzut de multe ori, dar totdeauna ne-am ridicat, mai hotărâți de a păzi consemnul impus de soartu noastră. În împotrivirea ce am pus-o hoardelor barbare, am vărsat mult sânge, am pierdut multă vlagă. Dar ne-am făcut datoria cu vârf și îndesat.*

Pe când noi, Românii, țineam piept urgiilor de tot felul, pe când noi, ne trânteam pe viață și pe moarte cu dușmanii din acele vremuri, oprindu-le înaintarea înspre țările apusene, pe când noi, Românii, aveam două proșapuri la car, — alte neamuri din apus trăiau liniștite având vreme să se ridice tot mai mult pe treapta socială, culturală, economică. De aceea — cu toate că țara ne era și ne este plină de bogății materiale și sufletești, am rămas până acum un neam înapoiat, față de cultura apuseană. Răsboiul cel mare ne-a adus unirea cea mare și ne-a impus probleme asupra cărora mai înainte vreme nu cutezam să ne gândim.

Trecutul neamului nostru trebuie să fie socotit ca o evanghelie, plină de îndemnuri, de învățături, la cari să ne adăpăm mereu sufletul pentru a prinde tot mai multă vigoare necesară dezvoltării noastre naționale, culturale și religioase.

Să răscolim trecutul, să-l învățăm pe de rost, pentru că numai așa vom putea judeca prezentul și vom putea privi în viitor.

Judecați prezentul! *Fără ură, fără patimă, fără părtinire. Judecați-l în lumina trecutului și în zorile viitorului nostru ca neam și țară. Nu vă lăsați apasați de neîncredere și dezamăgire, cari*

sunt tot atâtea mijloace ale străinilor de a ne subjuga, de a face din noi unealtă netrebnică pentru scopurile lor dușmane neamului și țării. Judecați prezentul, ridicându-vă deasupra patimilor individuale sau de partid politic și priviți țință viitorul neamului și al țării. Căci numai lucrînd și muncind în cadrul acestora v. i ajunge să fii folositor alor tăi și celor de un sânge cu tine.

Inarmați-vă pentru viitor! Căci viitorul este al aceluia care are uneltele materiale, sufletești și spirituale cele mai noi și mai adaptate nevoilor timpului. În privința aceasta noi, Românii, din cauza vitregiilor vremurilor trecute, am rămas în urmă. Suntem ca niște adolescenți, abia scăpați la larg, în lume, în viață de sine stătătoare. Intregiți în România Mare, avem datoria de a ne-o cunoaște amănunțit atât geograficește, cât și etnografic, pentruca văzându-i frumuseța, pipăindu-i bogățiile nenumărate, dându-ne seama de scăderile ei, să putem lucra într'acolo, ca neamul și țara noastră să ajungă la ținta destinată de soarta noastră binevoitoare până acum. Această țintă e mare și nobilă, iar puterile și facultățile neamului nostru sunt întregi, neirosite, neobosite, cum sunt a multor neamuri și țări din Europa. Precum, odinioară, strămoșii noștrii Romani, au dominat lumea prin puterea lor fizică și spirituală, tot așa vom ajunge să facem și noi dacă, răscolindu-ne trecutul, judecându-ne prezentul, vom privi cu încredere și poftă de muncă înspre viitorul strălucit ce ne așteaptă ca țară și popor.

Și toate acestea năzuinți trebuie să le trecem prin silita etnică a românismului. Altcum ar fi să ne îndepărtăm de ținta noastră, să ne înstrăinăm de particularitățile vitale ale neamului nostru și să ne prăpădim într'un internaționalism distrugător.

Să piară neîncrederea, să împrăștiem dezamăgirea, ca să nu cădem în descurajare.

Nu vă lăsați dominați de pesimismul îndoelnic asupra valorilor așezămintelor, a moravurilor, a datinilor, a obiceiurilor noastre românești.

Nu vă lăsați influențați de atrăgătorul cult al improvizăției și admirației efemere din zilele noastre.

Ridicați capul sus. Cultivați un naționalism românesc rațional, atrăgător pentru toată suflarea din România Mare.

Astfel vom adânci unirea sufletească, ce trebuie să fie una din bazele activității viitoare a fiecărui locuitor al țării.

Ce este Asociația culturală „Astra“?

Este o însoțire, cea mai veche însoțire culturală românească de pe întreg întinsul locuit de Români. Este cu cinci ani mai veche decât „Academia Română“. Născută în Transilvania la 6 Septembrie 1861, din tovărășia sufletului românesc macedonean și transilvanean, „Astra“, vreme de 57 de ani, până în 1918, adică până la Unire, a luptat pe toate căile și prin toate mijloacele cinstite ca să apere pe Românii transilvăneni contra cârmuirii ungurești, care voia cu orice preț să-i transforme în Unguri. În acest scop a tipărit cărți, a scos gazete, a ajutat pe cărturari români, a întemiat școli românești pentru băieți și fete, unde odraslele neamului nostru să învețe a fi români, a fi oameni întregi și de ispravă. Jertfe bănești mari au trebuit. Muncă neprecupețită și neîntrercută a fost dusă în cele mai ascunse colțuri ale Transilvaniei.

Sățenii, încrezători în conducătorii și membrii „Astrei“, s'au trezit, iar cărturarii au căpătat mândria de a se numi pe față că sunt Români și voioși umpleau temnițele ungurești ce li-se deschideau ori de câte ori puneau în pălărie, ori la haină, tricolorul românesc sau cântau cântece naționale românești, sau spuneau câte o vorbă mai românească.

Prin munca ei, „Astra“ a format caractere, a sădit, în sufletele tuturor românilor din Transilvania, ideia de unire a tuturor românilor într'o Românie întregită: a sădit un vis frumos, care s'a realizat în 1918 prin unirea tuturor provinciilor românești.

Cu aceasta, „Astra“ și-a văzut cu ochii unul din visurile și nădejtile sale.

Dar treabă „Astrei“ nu s'a oprit aici. Nici că se putea opri. Neamul românesc are un viitor strălucit, are un ideal nou. Are un ideal de o măreție romană. Spre aceasta tinde acum „Astra“. Trebuie, nu numai să ajungem, dar să întrecem pe celelalte neamuri europene. Pentru aceasta avem tot ce ne trebuie, căci la noi

totul e virgin. Nimic nu e secăt, nu e obosit, ca în alte țări, ca la alte noroade.

Împlinindu-se Unirea tuturor Românilor, „Astra“ nu putea și nu trebuia să rămână numai în granițele Transilvaniei. Era necesar ca ea să se întindă până la Nistru. Căci numai așa se va putea arunca sămânța unirii sufletești peste întreg cuprinsul României întregite, unire care fatal trebuie să ducă carul neamului înspre noul ideal de esență romană: stăpânirea spirituală românească peste această parte a Europei, și poate și mai departe, pe meleguri străine, unde numele nostru, acum deabea e cunoscut.

„Astra“ basarabeană.

Consecvent acestui principiu, s'au înființat centrale regionale în Muntenia (la București), în Dobrogea (la Constanța) și în Basarabia (la Chișinău).

Asociația culturală „Astra basarabeană (cu numele întreg : Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român. Regionala pentru Basarabia) a luat ființă în toamna anului 1926, prin d. profesor universitar Onisifor Ghibu dela Cluj, trimis în Basarabia de către „Astra“ transilvaneană, în acest scop. Înființarea ei a fost cerută de reprezentanții sociali, culturali și ai bisericii basarabene în frunte cu I. P. S. arhiepiscop Gurie, azi mitropolit al Basarabiei. Timp de un an de zile, d. O. Ghibu, ca comisar al „Astrei“ pentru Basarabia, a pus temelie regionalei noastre, a cărui comitet de conducere (care lucrează și azi) a fost ales în 1927, cu ocazia împlinirii mandatului de comisar al d-lui Ghibu și a plecării d-sale din Basarabia.

Dăm mai jos Comitetul central de conducere al „Astrei“ basarabene:

Tabloul membrilor Comitetului „Astrei“ basarabene.

1. * I. P. S. *Arhiepiscop Gurie* al Chișinăului.
2. * *Ion Inculeț*, membru al Academiei Române, fost ministru al Sănătății Publice și al Ocrotirilor sociale.
3. *General Romul Scărișoreanu*, Comandantul Corpului I de Armată.
4. P. S. *Iustinian*, Episcop al Ismailului și Cetății-Albe.
5. P. S. *Visarion*, Episcop al Bălților și al Hotinului.

6. P. S. Dionisie, Episcop al Tighinei.
7. * *Ion Pelivan*, fost ministru de Justiție. Ministru al Țării la Riga.
8. * *Pan. N. Halippa*, membru coresp. al Academiei Române, ministru al Lucrărilor publice.
9. *Gherman Pântea*, fost primar al municipiului Chișinău, fost președinte al Camerei de Industrie și Comerț, fost deputat.
10. *Valer Pop*, directorul Băncii Naționale din Chișinău.
11. * *General Scarlat Panaitescu*, membru coresp. al Academiei Române, conferențiar la Universitatea din Iași.
12. *Eugen Ionescu Darzău*, consilier la Curtea de Apel Chișinău.
13. * *Ing. N. Profiri*, director al Serviciului de Poduri și Șosele din Basarabia.
14. *L. T. Boga*, profesor, directorul Arhivelor Statului, Secția Chișinău.
15. *D-na Dr. E. Alistar Romanescu*, directoara Școlii Eparhiale de fete.
16. *Liviu Marian*, directorul liceului „B. P. Hașdeu“.
17. * *Ion Macoveiu*, directorul liceului „Alex. Donici“.
18. *Ion Drăgan*, profesor
19. *Dr. Șeptelici*, fost director al Spitalului Central Chișinău.
20. * *Dr. Papinian*, directorul Spitalului „Regina Maria“.
21. *Iconom stavrofor Ion Andronic* Chișinău.
22. *Teofil Ioncu*, Chișinău.
23. *D. Păun*, președintele Tribunalului Hotin.
24. *Dimitrie Tiron*, Președintele Tribunalului Orhei.
25. *Vasile Ghenzul*, subdirector al Băncei Românești, președintele Corpului Contabililor, fost Director al finanțelor din Basarabia.
26. *Pavel Grosu*, inspector general veterinar al reg. IX Chișinău.
27. *Pr. Iulian Friptu*, Comrat.
28. *Petre Fircă*, mare comerciant, Chișinău.
29. *C. Georgescu-Vrancea*, Consilier la Curtea de Apel Chișinău.
30. *Ștefan Bulat*, profesor, fost președinte al Congresului național al Moldovenilor de peste Nistru, în 1917.

* Cei însemnați cu steluță, sunt membri de drept, în baza calificății lor de președinți ai Secțiilor științifice și literare.

31. *Const. Popescu*, institutor, Chişinău.
 32. *T. Iacobescu*, institutor, deputat, Cetatea-Albă.
 33. *M. Paraschivescu*, procuror de Curte, Cernăuţi.
- 2 locuri libere, cari se vor completa prin cooptare.

Membrii supleanţi.

În baza calităţii lor de secretari ai Secţiilor ştiinţifice şi literare.

1. *I. Zaborovschi*, profesor, fost Inspector a Reg. şcolare Chişinău.
 2. *S. Pamfil*, profesor, Chişinău.
 3. *Dr. C. Ceapă*, medic şef al Spit. Tighina.
 4. *N. Spătariu*, inginer, dir. Fabricii de tutun Chişinău.
 5. *C. Alexandrescu*, profesor, Inspector şcolar, Chişinău.
 6. *A. Elladi*, profesor (mort).
 7. *N. Popa*, institutor Chişinău.
 8. *Dr. I. Scaleţchi*, medic şef al Spit. de Copii Chişinău.
- 2 locuri libere.

Biroul „Astrei“ basarabene.

Preşedinte : *Ion G. Pelivan*.

Vicepreşedinte, *L. T. Boga*.

Secretar G-ral, *Fr. I. Pop*.

Cenzori : *V. Ghenzul, P. Fircă şi N. Spătaru*.

* * *

Dela înfiinţarea ei, „Astra“ basarabeană s'a pus pe lucru temeinic, în limita posibilităţilor ei materiale. Suflete dornice de muncă culturală şi-au pus serviciile la dispoziţia ei.

Dăm mai jos conferinţele ţinute de membrii „Astrei“ basarabene, sau ţinute în cadrele ei.

Activitatea culturală a „Astrei“ basarabene Conferinţe în anul 1926

1 Noembrie 1926, *Dr. Iuliu Haţieganu*: „Organizarea secţiei medicale a „Astrei“ în Ardeal“

1 Noembrie 1926, *Dr. Iuliu Moldovanu*: „Ce este Biopolitica“:

1 Noembrie 1926, *Dr. I. Iacobovici*: „Administraţia comunală şi judeţeană în raport cu sănătatea publică“.

1 Noembrie 1926, *Dr. S. Manoilă*: „Asistenţa socială“.

15 Decembrie 1926, *I. Parno, prof. sec.*: „Chestia calendarului—chestie de ştiinţă“.

Conferințe ținute în provincie, 1926

la Orhei :

- 1 Noembrie 1926, *Dr. Iuliu Hațieganu*: „Despre Malarie“.
1 Noembrie 1926, *Dr. I. Iacobovici*: „Administrația comunală și județeană în raport cu sănătatea publică“.
1 Noembrie 1926, *Onisifor Ghibu*: „Ce este Astra“.

la Hotin :

Dr. V. Bogos: „Igienă Națiunii și maladiile sociale“,

la Caurșani :

Dr. St. Cazacov: „Bolile Sociale în satele basarabene“.

Conferințe în Anul 1927

11 Ianuarie 1927, *Ioan Livescu*, dir. Teatrului Național-Chișinău: „Curs de dicțiune românească“.

13 Ianuarie 1927, *O. Ghibu*, prof. univ. „O academie militantă a Basarabiei“.

14 Ianuarie 1927, *General Sc. Panaitescu*: „Calendarul văzut prin prisma geografică-etnografică“.

15 Ianuarie 1927, *Dr. Cernăianu*, șeful laborat. de igienă veterinară: „Doctrina actuală a alimentației“.

17 Ianuarie 1927, *C. I. Lungu*, dir. Băncii Naționale-Chișinău „Creditul în Basarabia“.

18 Ianuarie 1927, *Ioan Livescu*, dir. Teatrului Național-Chișinău: „Curs de dicțiune românească“.

19 Ianuarie 1927, *Iulian Mitkievici*, avocat: „Minoritățile Basarabiei: Ucrainenii“.

20 Ianuarie 1927, *I. Gh. Pelivan*, avocat, fost ministru: „Drepturile României asupra Basarabiei în lumina dreptului internațional“.

21 Ianuarie 1927, *N. Profiri*, ing.: „Estetica orașelor“.

22 Ianuarie 1927, *Dr. Papinian*, medic șef al secției chirurgicale din spitatul „Regina Maria“—Chișinău: „Noua lege administrativă și organizarea serviciului sanitar în Basarabia“.

25 Ianuarie 1927, *Ioan Livescu*, dir. Teatrului Național—Chișinău; „Curs de dicțiune românească“.

26 Ianuarie 1927, *Pr. Gala Galaction*, prof. univ.: „Între 1821 și 1921“.

hoo . 737

27 Ianuarie 1927, *Damian Copceag*, avocat: „Drepturile soțului supraviețuitor în legislația basarabească“.

27 Ianuarie 1927, *N. Profiri*, ing.: „Igienă orașelor“.

29 Ianuarie 1927, *Fr. I. Pop*, medic șef al propagandei medico-sanitară pe lângă Inspectoratul Sanitar-Chișinău: „Medicină empirică în satele basarabene“.

31 Ianuarie 1927, *Al. Ebervein*, dir. șc. comerciale superioare-Chișinău: „Invățământul comercial în Basarabia“.

1 Februarie 1927, *Ioan Livescu*; dir. Teatrului Național: „Curs de dicțiune românească“.

2 Februarie 1927, *Iulian Mitkievici*, avocat: „Minoritățile Basarabiei: Ucrainenii“ (continuare și sfârșit).

3 Februarie 1927, *I. Nicolaidi*, avocat: „Notariatul în Basarabia și problema unificării legislației“.

4 Februarie 1927, *St. Nicolae*, ing., șeful serv. de poduri și șosele Jud. Lăp.: „Șoselele Basarabiei și șoselele moderne“.

5 Februarie 1927, *Dr. Isanos*, medic sec. al Spitalului Costiujeni: „Alcoolismul și bolile mintale“.

7 Februarie 1927, *O. Ghibu*, prof. univ.: „Astra“ în Ardeal și în Basarabia“. În prezența d-lui G-ral Râșcanu, Comisarul Superior al Guvernului pentru Basarabia.

8 Februarie 1927, *d-ra A. Dicescu*, dir. Conservatorului Chișinău: „Elementul biopolitic în dezvoltarea muzicală în Basarabia“.

9 Februarie 1927, *Pr. Gala Galaction*, prof. univ.: „Personalitatea lui A. Vlăhuță“.

10 Februarie 1927, *Aurel Cazacu*, avocat: „Aspecte din dreptul public rus în comparație cu normele generale de drept public“.

11 Februarie 1927. *Vasile Cijevschi*, ziarist: „Problemele morale în viața noastră publică“.

12 Februarie 1927, *Dr. Todirașcu*, medic șef al Laborat. de Igienă-Chișinău: „Igienă și principiile ei generale“.

15 Februarie 1927, *Constantin Popescu*, inst.: „O carte nouă pentru oamenii maturi“.

16 Februarie 1927, *L. T. Boga*, prof. sec.: „Considerațiuni etnografice asupra Basarabiei“.

17 Februarie 1927, *C. Teodorescu*, avocat: „Urmările unificării prin intercalare. Remediul și posibilitatea lui de realizare“.

18 Februarie 1927, *Stelian Răpianu*, dir. Fabr. de tutun din

- Basarabia: „Fabricarea și vânzarea produselor de tutun în Basarabia“.
- 19 Februarie 1927, *Dr. Mihailovici-Rouă de Deal*, medic comunal-Chișinău: „Căsătoria din punct de vedere eugenic“.
- 21 Februarie 1927, *I. Bahtalovski*, insp. viticol: „Viticultura în Basarabia ca obiect de cercetare științifică și valorificare economică“.
- 22 Februarie 1927, *Gh. Bobernaga*, inst.: „Școala educativă“.
- 24 Februarie 1927, *Șt. Berechet*, prof. univ.: „Cum se judeca în Moldova veche“.
- 24 Februarie 1927, *I. P. S. Sa Episcopul Iustinian al Ismailiului*: „Cum lucra „Astra“ în Ardeal“.
- 25 Februarie 1927, *d-na M. Florov*, prof. sec.: „Metoda intuitivă în predarea istoriei“.
- 26 Februarie 1927, *dr. I. Băluță* „Bazele organizației serviciului sanitar în Basarabia sub regimul de autonomie locală și acum“.
- 28 Februarie 1927, *d-na E. Vasiliu-Hasnaș*: „Femeia de azi și căsnicia“.
- 1 Martie 1927, *S. Pamfil*, prof. sec.: „Noile descoperiri din domeniul fizice, ce se pun în serviciu omenirii“.
- 2 Martie 1927, *Gh. Rașcu*, prof. sec.: „Fenomene de corozie în Carpații noștri“ (cu proiecții).
- 3 Martie 1927, *C. Georgescu Vrancea*, avocat, fost magistrat: „Rolul boerimei basarabene sub dominațiunea rusă“.
- 4 Martie 1927, *N Spătaru*, ing.: „Tehnica și rolul ei“.
- 5 Martie 1927, *Fr. I. Pop*, medic șef al propagandei medico-sanitară pe lângă Inspectoratul Sanitar-Chișinău: „Cunoștințele medicale, anatomice-fiziologice, etc., ale babelor lecuitoare și moșitoare. Leacuri și metode de tratament empiric în satele basarabene“.
- 13 Martie 1927, *Dr. Cornea*, medic diriginte al dispensarului de tuberculoși: „Tuberculoza și chestia izolării tuberculoșilor“.
- 15 Martie 1927, *A. Elladi*, prof. sec.: „Invățămintul muzical în Basarabia și conducătorii lui dela Unire încoace“.
- 16 Martie 1927, *Gh. Rașcu*, prof. sec.: „Topografia glacială din munții Făgăraș“ (cu proiecții).
- 18 Martie 1927, *Gh. Stoica*, ing.: „Problema muncii în raport cu evoluția industriei“.

22 Martie 1927, *Ioan Livescu*, dir. Teatrului Național Chișinău: „Curs de dicțiune românească“.

23 Martie 1927, *I Marian-Parisești*, inst.: „Curente pedagogice în România“.

26 Martie 1927, *Dr. Stăncescu*: „Bolile de ochi frecvente în Basarabia“.

28 Martie 1927, *N. Constantinescu*, insp. comercial: „Crearea unui muzeu comercial și industrial“.

29 Martie 1927, *O. Ghibu*, prof. univ.: „Activitatea secției școlare ardeleno și perspectivele secției școlare basarabene“.

30 Martie 1927, *Stanislav Kostrzewski*, președ. comunității poloneze-Chișinău: „Minoritățile Basarabiei: Polonezii“.

1 Aprilie 1927, *N. Profiri și M. Podoabă*, ingineri: „Radiofonia“ (cu audiții radiofonice). Au avut loc două audiții radiofonice.

2 Aprilie 1927, *O. Ghibu*, prof. univ.: „Tiberiu Brediceanu“. S'au dat și trei audiții muzicale-vocale.

5 Aprilie 1927, *Ion Livescu*, dir. Teatrului Național-Chișinău: „Curs de dicțiune românească“.

8 Aprilie 1927, *d-ra Maria Usinevici*, dir. lic. de fete din Tighina: „Șederea lui Carol XII-a la Tighina“.

11 Aprilie 1927, *I. Zaborovschi*, prof. sec.: „Formele, influențele și împrejurările politice la construirea vieții de Stat la Români“.

12 Aprilie 1929, *N. Rădulescu*, prof. secundar: „Principiile școlii active“.

13 Aprilie 1927, *N. Smochină*, avocat: „Românii de peste Nistru“.

15 Aprilie 1927, *P. Fircă*, membru în delegația permanentă a municip. Chișinău: „Gospodăria Comunală“.

16 Aprilie 1927, *Dr. N. Smadu*, inspector g-ral sanitar, dir. regiunii IX-a sanitară Chișinău: „Contribuția Studiului demografiei la progresul igienei în Basarabia“.

21 Maiu 1927, *N. Donici*: „O metodă nouă pentru studiul fenomenelor solare“.

Anul 1928.

Conferințe la centru.

19 Ianuarie 1928, *Păr. prof. univ. Gala Galaction*: „O călătorie în pământul sfânt“,

25 Ianuarie 1928, *Inginer N. Profiriu*: „Aspecte actuale din viața orașelor moderne“, cu discuții în contradictoriu.

26 Ianuarie 1928, *D-na Elena Vasiliu Hasnaș*: „Despre mândrie“, cu discuții în contradictoriu.

1 Februarie 1928, *D-na Vatica G-rat Dr. Firu*: „Evoluția Femeii“ Idem.

10 Februarie 1928, *D-na Dr. Alistar Romanescu*: „Higiena Școlară“ Idem.

12 Februarie 1928; La sala Eparhială *D-na E. Vásiliu-Hasnaș* a repetat conferința sa dela 26 Ianuarie.

CONFERINȚE LA SATE

Impreunate cu șezători, serbări.

7 Ianuarie, în com. Cobusca-Nouă, jud. Tighina, prof. Eladi, despre: „Insemnătatea culturii și slovei românești“.

29 Ianuarie, în com. Strășeni jud. Lăpușna, prof. Pamfil, despre: „Insemnătatea școlii românești“.

5 Februarie, idem, Secretarul general al Astrei basarabene, despre: „Beția în satele moldovenești și pericolul ei“.

19 Februarie, în com. Cobusca-Nouă jud. Tighina, Secretarul G-neral al „Astrei“: „Insemnătatea meseriilor pentru fiii de țărani“.

25 Februarie, în com. Strășeni jud. Lăpușna prof. Pamfil, despre: „Câștigul de iarnă al moldovanului“.

25 Februarie, în com. Puhoi jud. Lăpușna, Medicul de circ., despre: „Bolile sociale și paza împotriva lor“.

5 Martie, în com. Sălcuța jud. Tighina, prof. Eladi, despre: „Insemnătatea cetitului pentru moldoveni“.

12 Martie, în com. Strășeni jud. Lăpușna, prof. S. Pamfil, despre: „Mica industrie la sate“.

18 Martie, în com. Strășeni jud. Lăpușna, preot. cap. N. Murea, despre: „Păcatul divorțurilor“.

18 Martie, în com. Puhoi jud. Lăpușna, dirigintele școlii, despre: „Foloasele școlii românești“.

25 Martie, în com. Strășeni jud. Lăpușna, dirigintele școalei, despre: „Albinăritul și foloasele lui“.

25 Martie, în com. Puhoiu jud. Lăpușna, preotul local, despre: „Creșterea viermilor de mătase“.

1 Aprilie, în com. Strășeni iud. Lăpușna, dirigintele școalei, despre: „Ocupații aducătoare de venit la sate“.

1 Aprilie, în com. Puhoi jud. Lăpușna, dirigintele școalei, despre: „Foloasele albinăritului“.

16 Aprilie, în com. Cobusca-Nouă jud. Tighina, pr. căp. N. Murea, despre: „Calendarul îndreptat“.

17 Aprilie, în com. Puhoi jud. Lăpușna, parohul comunei, despre: „Calendarul îndreptat“.

22 Aprilie, în com. Puhoi jud. Lăpușna, dirigintele școalei, despre: „Ce folos avem citind cărți și gazete“.

24 Aprilie, în com. Suruceni jud. Lăpușna, prof. Eladi despre: „Eroii neamului și trebuința sărbătoririi lor“.

1 Iulie, în com. Sălcuța jud. Tighina, parohul comunei, despre: „Calendarul îndreptat“.

22 Iulie, în com. Puhoi jud. Lăpușna, despre: „Seceta și prășirea grâului“.

26 Iulie, în com. Strășeni, jud. Lăpușna, agronom Ionescu, despre: „Cum să ne luptăm împotriva secetei“.

16 Septembrie, în com. Puhoi jud. Lăpușna, Prot. Friptu, parohul com., despre: „Ce vrea să facă „Astra“ în Basarabia“.

D-l Tzigara-Samurcaș, profesor universitar, București și directorul fundației culturale „Regele Carol“ a conferențiat despre: „Importanța Artei Românești“ cu proiecțiuni în ziua de 21 Noembrie 1928.

D-l L. T. Boga profesor, secretarul secției geografice-etnografice, a conferențiat în ziua de 30 Noembrie 1928, cu ocazia aniversării Unirei Ardealului și Bucovinei, vorbind despre: „Rolul românilor în aceste provincii în încheierea unității sufletești a poporului român și la înfăptuirea României Mari“.

D-l Dr. Fr. I. Pop, secretar general al regionalei, a conferențiat despre: „Ardealul și Unirea“ în ziua de 1 Decembrie 1928.

D-l S. Pamfil, profesor, secretarul secției științifice a conferențiat la 2 Decembrie 1928, vorbind despre: „Principiile radiofoniei“, cu explicarea aparatului și urmată de audiție radiofonică.

D-l I. Macovei, directorul liceului „Al Donici“, președintele

secției școlare, conferințiază la 8 Decembrie 1928, despre: „Viața și Operile lui Schubert“, în legătură cu festivalul organizat de Regionala cu ocazia comemorării acestuia.

D-l Grigore Gâdei, profesor la „Conservatorul Unirii“ a conferințiat la 16 Decembrie 1928, despre: „Viața și operele lui Gavriil Muzicescu“.

CONFERINȚE ÎN ANUL 1929

D-l General Radu Roseti, București, a conferințiat în Chișinău la 12 Ianuarie 1929 despre: „Regele Ferdinand I“.

Idem, la Tighina, la 13 Ianuarie, acelaș subiect

D-na Vatica General Dr. Firu, la 13 Ianuarie a conferințiat despre: „Varietățile moralei“.

D-l Profesor L. T. Boga, vice-președintele regionalei, a conferințiat la 24 Ianuarie, despre: „Unire“.

D-l Ion Gh. Pelivan, președintele Regionalei, a conferințiat la 24 Ianuarie despre: „Unirea și chipul în care ofițerimea moldovenească din anul 1917 a pregătit Unirea Basarabiei cu Patria-Mumă“.

D-l Gh. Pascu, profesor universitar din Iași, a conferințiat la 27 Ianuarie despre: „Cultura moldovenească în secolul XVII“.

D-l Orighen Carp, polițaiul orașului Chișinău, a conferințiat la 2 Februarie, despre: „Focare de imoralitate la sate și orașe“.

D-l L. T. Boga, vice-președintele Regionalei, a conferințiat la 7 Martie, la Inchiisoarea Centrală, despre: „Drepturile și datoriile omului în societate“.

D-l Alex. Iconaru, absolvent al școlii de Viticultură, Chișinău, conferințiază la 24 Martie, în suburbia „Rășcanu“, Chișinău despre: „Chipul cum e alcătuită o gospodărie model în Ardeal“.

D-l L. T. Boga, vice-președintele Regionalei, a conferințiat la 31 Martie, despre: „Scopurile și tendința „Astrei“ basarabene“.

Idem la 7 Aprilie a conferințiat despre: „Menirea tinerețului de azi“.

Idem la 8 Aprilie despre: „Intențiile „Astrei“ Basarabene“.

Păr. Tinică, în ziua de 14 Aprilie, la Inchiisoarea Centrală, a conferințiat despre: „Mângâierea sufletului și luminarea minții prin învățătura lui Hristos“.

D-l Fr. I. Pop, secretarul general al Regionalei, a conferențiat la 21 Aprilie, despre: „Tuberculoza ca pericol social“.

Idem, la 28 Aprilie, despre: „Paralelă între activitatea „Astrei“ basarabene și Cercetășia“—ținută cu ocazia șezătorii Cercetășilor României în saloanele „Astrei“.

Idem, la 28 Aprilie, despre: „Bolile venerice ca pericol social“.

Idem, despre: „Acțiunea luminei și razelor sclare asupra trupului“.

D-l Macovschi, student la Facultatea de Teologie din Chișinău, despre: „Biserica Ortodoxă ca scut național“.

D-l M. Rădulescu, profesor în Chișinău, la 18 Maiu, despre: „Individualitatea și factorii ei determinanți“.

D-na I. Florov profesoară, la 26 Maiu, despre: „Evoluția Individualității“.

D-l Alexandru Ebervein, directorul școlii Comerciale Sup., la 2 Iulie, despre: „Cunoașterea Individualității“.

D-l M. Vasiliu, profesor, la 9 Iulie, despre: „Personalitate“.

D-l I. Macovei, directorul liceului „Al. Donici“ despre: „Realizări pedagogice în ultimile decenii în țările civilizate și la noi“.

D-l Leon Revent, profesor, despre: „Eminescu și opera sa“.

D-l Fr. I. Pop, secretarul general al regionalei, despre: „Alcoolismul ca pericol social“.

Idem: „Politica sexuală a satelor europene și americane“.

Idem: „Sifilisul“.

D-l Teodor Luncescu, avocat, a conferențiat în sala „Orfeum“ despre: „Autoritate și Democrație“, în ziua de 19 Noembrie 1929.

D-l Fr. I. Pop, secretarul general al „Astrei“, a conferențiat în sala „Orfeum“ despre: „Tuberculoză“, în ziua de 17 Noembrie 1929.

D-l Ion Florian, din partea „Universității Libere“ din București, a conferențiat în sala „Orfeum“ despre: „Pagini de glorie din epepeia noastră națională“, în ziua de 24 Noembrie 1929.

Un festival organizat pentru comemorarea Unirii Ardealului cu Patria Mamă, în sala „Orfeum“ la care d-l L. T. Boga, vicepreședintele „Astrei“, a vorbit despre: „Insemnătatea zilei de 1 Decembrie“ după care a urmat conferința d-lui prof. Paul Nicorescu

din Iași vorbind deapre: „Cetatea Albă“, în ziua de 1 Decembrie 1929.

Prof. G. Pascu dela Univ. din Iași, în sala „Orfeum“ a conferențiat la 8 Decembrie 1929 despre: „Cultura românească în veacul al 18-lea.

Părintele Vladimir Burjacovschi, președintele secției culturale a Consiliului Eparhial, în sala „Orfeum“ a conferențiat despre: „Biserica și Pacea“, în ziua de 15 Decembrie 1929.

Un festival organizat în amintirea poetului „Vasile Alexandri“ a avut loc în saloanele „Astrei“ orele 9, în ziua de 22 Decembrie 1929.

F. Pop, secretarul general al „Astrei“, a conferențiat în sala „Orfeum“ despre: „Boli venerice“ la care s'a rulat și filmul cu acelaș titlu, în ziua de 22 Decembrie 1929.

În seara de 23 și 24 Decembrie 1929 corul „Astrei“ a colindat prin oraș anunțând „Nașterea Domnului“.

„*Pom de Crăciun*“ cu concursul școalei primare de fete No. 4 din localitate, a fost în sala „Orfeum“ în ziua de 28 Decembrie 1929.

Dr. Fr. I. Pop, secretarul general al „Astrei“ a conferențiat la „Casa Oastei“ Reg. 7 Vânători despre: „Sifilis“ la care s'a rulat filmul cu acelaș nume, în ziua de 29 Decembrie 1929.

În provincie: 17 șăzători în comunele județului Lăpușna. În programul șăzătorilor intra: conferințe de propogandă, coruri, teatru, recitări, filme de propagandă:

Duminică	. . . 7	Iulie com.	Strășeni.
Mărți	. . . 9	„	„ Căpriansa.
Mercuri	. . . 10	„	„ Vorniceni
Joi	. . . 11	„	„ Lozova.
Vineri	. . . 12	„	„ Miclăușeni.
Duminică	. . . 14	„	„ Nisporeni.
Mărți	. . . 15	„	„ Nemțeni
Joi	. . . 18	„	„ Bujor.
Duminică	. . . 21	„	„ Ciuciuleni.
Mărți	. . . 23	„	„ Dahnovici.
Joi	. . . 25	„	„ Văsieni.
Vineri	. . . 26	„	„ Suruceni.
Sâmbătă	. . . 27	„	„ Bardar.

Duminică	.	28	Iulie	com.	Costești.
Marti	.	30	"	"	Ialoveni.
Joi	.	1	August	"	Durlești.
Vineri	.	2	"	or.	Chișinău.

FESTIVALURI și COMEMORARI.

Regionala a organizat :

Un festival cultural-artistic, cu ocazia aniversării Uniri Ardealului și Bucovinei cu Patria Mună. Partea artistică a fost executată de elevii și elevele Conservatorului Unirii Chișinău. Conferință. Muzică de Brediceanu. Cu acest prilej s'a editat și un No. festiv (No. 19-20/929) al gazetei „CUVÂNT MOLDOVENESC“ cu înalta colaborare a I. S. Sale Patriarhul României, Inalt Regent Miron Cristea; I. P. S. S. Episcop Iustinian; d. ministru Pan. Halippa; d. V. Goldiș, președintele „Astrei“; d. N. Iorga; C. Argetoianu; I. Pelivan; I. P. S. S. Episcop R. Giorogariu; prof. S. Mehedinți, etc.

Comemorarea lui Schubert, cu concursul orchestrei simfonice a liceului „Donici“ și „Eminescu“. Conferință și muzică din compozitorii români.

Comemorarea lui Gavril Muzicezcu, cu concursul elevilor Conservatorului „Unirii“, muzica de Muzicescu. Conferință.

Comemorarea lui Eminescu, cu concursul mai multor personalități artistice din elita orașului.

Comemorarea Mozart, concert simfonic, cu concursul Conservatorului „Unirii“.

Pentru ziua cooperăției, Regionala noastră și-a dat obolul de muncă și organizare alături de organele cooperative centrale basarabene.

Conferințe în anul 1930.

5 Ianuarie 1930: la „Casa Oastei“ Reg. 7 Vânători, d. Fr. I. Pop, secretarul general al „Astrei“ a conferențiat pentru soldații garnizoanei Chișinău: „Sifilisul“, după care s'a rulat filmul cu acelaș nume.

19 Ianuarie 1930, la „Orfeum“, un festival în amintirea poetului „V. Alexandri“, la care a conferențiat d-l prof. L. T. Boga, vicepreședintele „Astrei“.

24 Ianuarie 1930 în sala „Orfeum“, un festival cultural pentru sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie, a conferențiat d-l Cezar T. Stoica, avocat, „Despre Unire“

26 Ianuarie 1930, în sala „Orfeum“, un festival în amintirea poetului „M. Eminescu“, la care a conferențiat d. prof. M. Vasiliu.

2 Februarie 1930, în sala „Orfeum“, un festival „Ion Creangă“ pentru aniversarea a 40 de ani dela moartea sa, a conferențiat d-l Liviu Marian, dir. Lic. No. 1 de băeți.

9 Februarie 1930, în sala „Orfeum“, d-na Dr. Henrieta Gavrilescu, avocată, a conferențiat despre: „Idealul tineretului de azi“.

14 Februarie 1930 în sala societății sportive C. F. R. Chișinău d-l Fr. I. Pop, secretarul general al Astrei, a conferențiat: la ora 5 despre: „Boli venerice în general“ și la ora 9 seara despre: „Sifilisul“. S'au rulat și filme instructive respective.

15 Februarie 1930, în sala „Orfeum“, d-na Dr. Elena Alistar-Romanescu, direct. școalei Eparhiale de fete, a conferențiat despre: „Mișcarea Națională în Basarabia“:

22 Februarie 1930 la sala societății sportive C. F. R. Chișinău, d-l Fr. I. Pop, secretarul general al Astrei, a conferențiat la ora 5 despre: „Higiena în general“ și la ora 9 seara despre: „Sifilis“. S'au rulat și filme instructive.

23 Februarie 1930, în sala „Orfeum“, s'a dat concurs Societății Femeilor Române, Secția Chișinău, la organizarea unui festival cu plată, la care a conferențiat d-na Alexandrina Cantacuzino despre: „Impresii din Spania“ (cu proecții).

1 Martie 1930 în sala societății sportive C. F. R. Chișinău, d-l Fr. I. Pop, secretarul general al Astrei, a conferențiat despre: „Tuberculoază“ la care s'a rulat și filmul cu acelaș nume.

2 Martie 1930 în sala „Orfeum“ un festival „Alec Russo“ la care a conferențiat d-l Macovei, din Lic. No. 3 de băeți, despre: „Alec Russo, viața și operele lui“.

23 Martie 1930. Festivalul Cooperației, în colaborare cu școala de Contabilitate și Educație Cooperatistă din Chișinău. Conferențiază d. A. Munteanu, directorul școalei, despre: „Cooperație și criza economică“. Se rulează filme cooperative. Corul „Astrei“ și corul școalei completează programul. — Sala „Orfeum“.

23 Martie 1930. Festival sportiv. Conferențiază d. P. Crihan institutor, conducătorul secției sportive a „Astrei“, despre: „Astra“

sportivă și de educație fizică“. Coruri, atletism, gimnastică la aparate, balet, box, exhibiții de fotbal, ciclism. Cu concursul societăților sportive: „Inainte“, „Maccabi“ și a „Federației de ciclism“.— Sala „Express“.

25 Martie 1930. Conferențiază părintele misionar Al. Scvoznicov despre „Căsătoria civilă și religioasă“. Urmează șazătoare: coruri, declamații, filme instructive și distractive. — Sala „Orfeum“.

29 Martie 1930. La Școala de Contab. și Educ. Cooperatistă, Chișinău, conferențiază d. Fr. Pop, secr. g-1. al „Astrei“, despre: „Boli venerice“. Se rulează filmul instructiv de propagandă cu același titlu.

30 Martie 1930. La sala „Colozeum“. „Astra“ încolaborare, cu Sindicatul viticol—Chișinău. Conferențiază d. profesor Teodorrescu, dela Inalta Academie de agricultură—Herastrău, despre: „Modul de desfacere al produselor viticole în centrul și apusul Europei“ Se rulează filme de propagandă viticolă, filme distractive. Corul „Astrei“.

5 Aprilie 1930. La Școala de Contab. și Educ Cooperatistă, d. Fr. Pop, secr. gl. al „Astrei“ conferențiază despre: „Sifilis“; se rulează filmul cu același nume.

6 Aprilie 1930. Festival artistic cu concursul elevilor școalei de declamații — Chișinău, a d-lor artiști Șarambei, Hagiac și d-șora Sion. Corul „Astrei“, filme distractive și instructive. Sala, „Orfeum“.

13 Aprilie 1930. Soc. studenților ieșeni din jud. Lăpușna „Ferdinand I“, cu concursul „Astrei“. Conferențiază d. prof. T. G. Bulat, dela Facultatea de Teologie — Chișinău, despre: „Unirea Basarabiei“. Urmează șazătoare, corul „Astrei“, al studenților, declamări, filme. Orchestra (quartet cu d. Coca).

Rezumat al conferințelor.

Rezumând, vedem că:

1) In cursul anului 1926	s'au ținut . . .	10 conferințe
2) „ „ „ 1927	„ „ . . .	64 „
3) „ „ „ 1928	„ „ . . .	24 „
4) „ „ „ 1929	„ „ . . .	70 „
5) „ „ „ „	„ „ . . .	27 șazători
6) „ „ „ „	„ „ . . .	7 festivaluri

- 7) In cursul anului 1930 (până la Sf. Paști) s'au ținut . . . 22 conferințe
 8) " " " " " " " " . . . 9 festivaluri
 9) " " " " " " " " . . . 5 șazători

In total s'au ținut între 1926—1930. (20. IV)=190 conferințe, 32 șazători și 16 festivaluri.

Conferențiarii „Astrei“ basarabene.

In cursul anilor 1926—1929 (incl. până la Sf. Paști) au conferențiat 104 persoane, din cari 82 erau membrii ai „Astrei“ basarabene, iar restul de 22, nefiind membrii, au conferențiat în cadrele regionale noastre.

După ocupații . . .	11	conferențiar	sunt	avocați
. . .	14	"	"	medici
. . .	11	"	"	profesori univ.
. . .	20	"	"	" secundari
. . .	8	"	"	institutori, inv.
. . .	6	"	"	ingineri
. . .	9	"	"	preoți
. . .	1	"	"	artiști
. . .	1	"	"	militari
. . .	1	"	"	polițiști
. . .	1	"	"	dir. de bancă
. . .	2	"	"	cooperatori
. . .	8	"	"	stud. univ.
. . .	2	"	"	ziariști
. . .	1	"	"	agronomi
. . .	2	"	"	viticultori
. . .	2	"	"	comercianți
. . .	1	"	"	astronomi
. . .	3	"	"	diverși.

Total = 104 conferențiar.

Dintre conferențiar 8 sunt femei.

Legături culturale, colaborări.

In tendința ei de unificare sufletească prin cultură, „Astra“ basarabeană a făcut legătură de colaborare culturală și artistică cu toate straturile sociale din orașul Chișinău și provincie.

Am ținut contactul :

1) *Cu muncitorimea*, organizând șezători culturale pentru ea și cu contactul ei. În special am căutat să atragem muncitorii dela fabrici, a căror vederi politice, sociale, etc. se pierd în haosul provocat de furtuna socială dela Răsărit. Aceste șezători au fost urmate de dansuri timp de două ore.

2) *Cu tineretul studios*. Am organizat în vacanța mare din anul 1929, o echipă compusă din 12 absolvenți și elevi ai liceului „A Donici” din Chișinău, cari sub conducerea „Astrei” în tot cursul lunii Iulie 1928, au făcut 17 șezători în satele județului Lăpușna (vezi tabloul șezătorilor și fotografia), foarte frecventate de săteni.

Șezătorile constau din conferințe asupra unui subiect de ordin cultural, gospodăresc, sanitar, etc. din coruri, declamații, teatru, recitări din scriitorii populari români, arătându-se moldovenilor frumusețea și unitatea graiului nostru strămoșesc, încă tot hulit pe aceste meleaguri.

În cursul anului curent, 1930, aceste șezători vor fi reluate.

Cu tinerimea universitară. Studenții basarabeni, dela universitățile din țară s’au dovedit a fi conștienți de menirea lor culturală și plini de dragoste pentru culturalizarea masselor populare. Atât singuri cât și în grupe, studențimea basarabeană și-a dat obolul, atât pe cât le-a stat în putință, în această direcție.

În cadrul „Astrei” basarabene, mulți studenți, în special dela Facultatea de Teologie—Chișinău, au activat cu dragoste și vârtosenie demnă de laudă, făcând parte din corul „Astrei”, ținând conferințe și organizând șezători la țară, sub auspiciile „Astrei” basarabene.

Cei cari au luat parte activă la manifestațiile culturale ale Asociației noastre—după absolvirea Facultății și așezarea lor la sate ca preoți—s’au dovedit a fi elemente din cele mai capabile și mai bine dotate cu însușiri de organizatori culturali.

În satele, în cari s’au așezat ca preoți, au deschis cămine culturale ale „Astrei”, despre a căror activitate rodnică ne sosesc știri din cele mai pline de nădejde (vezi „Căminile culturale”).

3) Cu soc. „Temperanța” (prin reprezentantul ei din Chișinău), pentru combaterea alcoolismului în cursul anului 1929.

4) Cu „Oficiul de desfacere a zahărului” (prin centrul Chișinău), care a înființat una sută de ceainării în cuprinsul jud. Orhe

și Lăpușna. Oficiul din Chișinău a abonat aceste ceainării la „Cuvânt Moldovenesc“.

În aceste localuri „Astra“ a afișat tablouri sugestive anti-alcolice, sanitare, etc. și a pus la dispoziția sătenilor broșuri de propagandă și cărți de citit, cari au fost citite cu multă plăcere de către săteni, în timpul iernii.

Cu Școala de Contabilitate și Educație cooperatistă din Chișinău, de sub conducerea harnicului ei director, A. Munteanu. „Astra“ în colaborare cu ea, a organizat șezători, festivaluri cooperatiste. Ne-au dat concursul la manifestațiile cultural-naționale organizate de „Astra“.

6) Cu Secția Culturală a Consiliului Eparhiei Chișinăului, condusă de părintele protoiereu Vladimir Burjacovschi, ca președinte și d. C. N. Tomescu, prof. univ. ca secretar general al Consiliului Eparhial.

Colaborarea dintre „Asta“ și Secția Cult. a Cons. Eparh. începută în cursul iernii 1929/1930 devine din ce în ce mai strânsă, ajutându-se reciproc în combaterea sectelor religioase, în ridicarea morală, în întărirea credinței ortodoxe a maselor populare basarabene, supuse unor presiuni vehemente și binesuținute de către secte și de către furtuna ateistă de peste Nistru. Nu putem să nu evidențiem conferința atât de sugestivă a păr. Burjacovschi, despre: „Biserica și Pacea“, care poate fi considerată ca un crez moral-ortodox național în lupta pe care neamul și țara noastră o ducă atât pe teren cultural, moral și național cât și în cazul când oștirea țării românești va fi nevoită să mai apere vre-odată hotarele ei fizice sau etnice.

Asemenea, evidențiem conferința păr. misionar Scvoznicov despre actuala temă: „Căsătoria civilă și religioasă“.

Această colaborare se extinde și în publicistică, membrii secției culturale colaborând cu articole [morale, religioase la gazeta noastră „Cuvânt Moldovenesc“.

Nădăjduim că această colaborare va însemna un nou pas în culturalizarea națională, ortodoxă a moldovenimei basarabene.

Reînvierea datinelor strămoșești de sărbători.

Cu ocazia sărbătorilor Crăciunului, Regionala noastră a organizat pentru Chișinău două echipe de colindători, sub condu-

cerea a doi domni profesori de muzică: Căpriță și Gâdei, care au reurtat succese remarcabile, fiind bine primite de elita creștină a orașului nostru. Colindele de Crăciun etc., în viitor, dorim să le organizăm mai sistematic, nu numai în Chișinăul înstrăinat ci și în celelalte orașe și târguri basarabene.

Sportul și Educația fizică.

Multiplele insistențe puse pe lângă Regionala noastră, ne-au îndemnat să procedăm la înființarea unei secții de educație fizică.

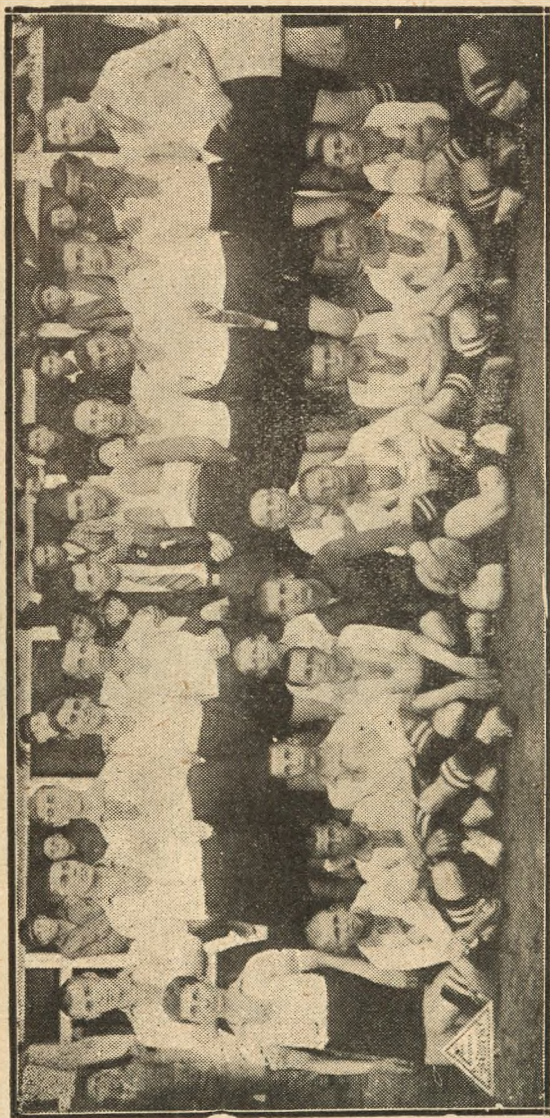
Echipa de oină a „Astreii“ basarabene și cea a liceului „Al. Donici“.

În cadrul acesta a luat naștere clubul nostru sportiv cu denumirea de Clubul Sportiv „Astra“ cu secții de foot-ball, oină, atletism și dansuri naționale, afiliindu-se F. S. S. R-ului. Matchurile date până acum de echipele de foot-ball și oine, ne îndrituesc să sperăm la un frumos viitor al sportului, încadrat în organizarea națională. (vezi clișeele).

Prin crearea secției de educație fizică și a clubului sportiv, vroim să ne creiem elementele conducătoare necesare pentru pu-

neria în practică a dezvoltării educației fizice nu numai la orașe, dar mai ales și la sate. Ne gândim la organizarea așa zisului „so-

Clubul sportiv „Astra”.

În picioare : echipa de foot-ball, categoria I-a. Jos : echipa de foot-ball juniori.

colism”, necesar atât promovării vitalității neamului, cât și pentru întărirea simțului obștesc în cadrul național.

De relevat este faptul că, într'un timp destul de scurt, Secția Sportivă a dat un număr însemnat de demonstrații; rezultatul este că Secția noastră, astăzi, deși nou înființată, înglobează în sânul ei un număr apreciabil de elemente tinere, — preferind îndeosebi pe acele elemente cari stau departe de binefacerile școlii.

Atât echipa de dansuri naționale cât și Secțiunea sportivă sunt conduse de către D-l Panait N. Crihan, specialist în această materie, ca fiind și Delegatul F. S. S. R-ului în întreaga Basarabie.

Echipa de dansuri naționale.

În Basarabia, vechile și strămoșeștile dansuri naționale extrem de rar se mai pot vedea în vre-un sat uitat de Dumnezeu și de

Echipa de dansuri naționale a „Astrei“ basarabene. Oamenii. Dansuri moderne, stălcite le-au luat locul. Prin aceasta etnicul basarabean a pierdut un colorat și un sprijin în dezvoltarea sa viitoare. „Astra“ basarabeană intenționează să reinvieze

vechile dansuri naționale. În acest scop a înființat deocomdată o echipă de dansatori (vezi clișeul), cari vor duce strămoșeștile dansuri pe tot întinsul Basarabiei. Cu ajutorul acestei echipe „Astra“ dorește să învețe tineretul satelor, care, văzând frumuseța incomparabilă și superioritatea dansurilor noastre, să se lepede, ca de satana, de noutățile deformate și deformante, aduse dela orașe.

Echipa de teatru popular.

Necesitățile și tendințele culturale ale „Astrei“ basarabene i-au impus înjgheizarea unei echipe de teatru popular (vezi clișeul) care va fi un mijloc atrăgător și viguros pentru eficacitatea pro

Echipa de teatru popular a „Astrei“ basarabene.

pagandei culturale, naționale și artistice ce și-a impus „Astra“. Sub conducerea artiștilor Hagiac, Șarambei, dela Teatrul Național din Chișinău, nădăjduim că va deveni o forță în ramura teatrală populară.

Corul „Astrei“ basarabene.

Necesități imperioase, reclamate de propaganda noastră ne-au impus să înființăm un cor propriu al „Astrei“. Au existat ce e

drept organizații corale în capitala provinciei noastre cu trecuturi frumoase, cari azi nu au vitalitate și nici nuclee corale constituite, afară de coruri religioase și școlare, cari nu se pot deplasa la sate și nu pot fi folosite pentru scopuri mai largi în propaganda la sate.

Corul e compus din 34 persoane, din toate clasele sociale și stă sub conducerea d-lui profesor de muzică I. Căpriță. Înființat în anul 1929, ne-a adus un aport neprețuit în activitatea noastră de propagandă. Tendința „Astrei“ este să facă cunoscute doinele noastre, ce încep să fie date uitării și înlocuite cu cântece de mahala, ce denaturează etnicul moldovenesc.

Corul „Astrei“ basarabene.

Doinele și melodiile noastre populare și patriotice sunt foarte mult gustate și de multe ori storc lacrimi. Și apoi trebuie să admitem și să recunoaștem că doinele bătrânești, melodiile populare și patriotice trebuiesc să-și trăiască un trai al lor în Basarabia.

E nevoie absolută de a le face cunoscute, pentru-că formează unul din mijloacele cele mai eficace în schimbarea și adaptarea mentalității locuitorilor înspre o viață națională românească.

Repertoarul de mai jos al imnurilor și cântecelor naționale și

populare, executate de acest cor este dovada cea mai bună a muncii de furnică și a priceperii cu care este condus.

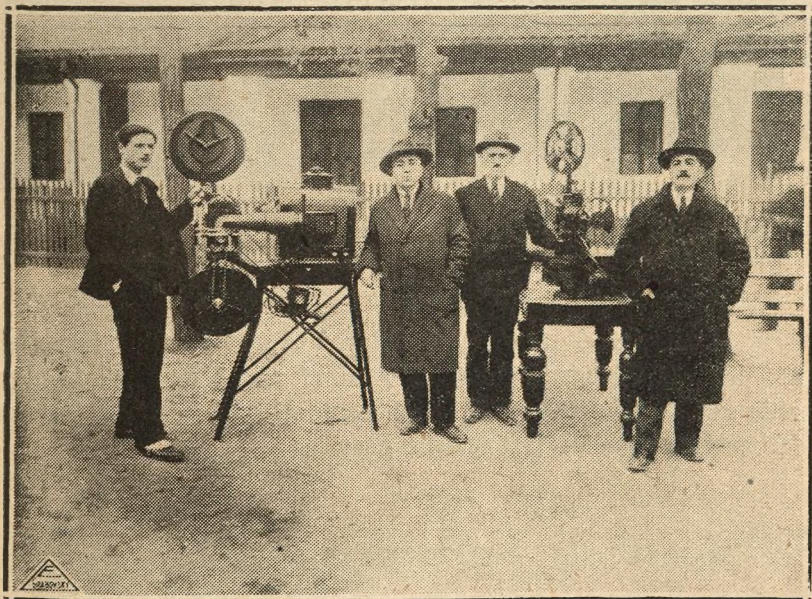
În scurtul interval de 7 luni de zile, de cînd a luat ființă această cor, a pregătit și executat cu succes următoarele bucăți:

Imnul Regal, La Arme (de Eminescu), Imnul Unirii (Din Carpați și pînă la Mare), Fii României (imn), Marșul Vânătorilor, Înainte, Rodica, Răspunsurile liturgice (de G. Cucu), Sfîntul Domn Iisus (colind), Diferite colinde, Florică floricea, Frunză verde de mătase, Plugar și ostaș, Latina gîntă, Pe lângă plopii fără soț, Răsuneț din Crișana, Grînele vara se coc, S'a dus cucul, Dute dor în valea sacă, Fii României, Horă (de E. Dima), Lugojana, Ileana neichii frumoasă, Vino noapte, Deșteaptă-te Române, Peste deal, Serenada (de C. Porumbescu), Bardul din Mircești, Somnoroase păsărele, Morarul, Dorul meu, Auzit-am, auzit.

Quartette: Pescarul, Știi mândro, Se mărită Ileana, Codrul verde.

In studiu : Negruța, Să se îndrepteze, Cămara, La râul Babilonului, De-o vrea puica, Hai Ileană la poiană, Stîng, drept!, Are mama fată mare, Marș Regal, La bordei cu crucea 'naltă, Coasa.

Echipa de propagandă prin cinematograf.

Echipa de propagandă prin cinematograf ambulant a „Astrei“ basarabene

„Astra“ basarabeană dispune de două aparate de cinematograful ambulant pentru propogandă. Unul are motor propriu de benzină pentru nașterea curentului electric necesar, care să poată așeza într'un târg de ex. pe 3—4 zile. Al doilea aparat, mai mic, folosește curentul electric produs de automobilul „Fiat“, amenajat anume pentru transportul personalului (până la 10 persoane) și materialului necesar propogandei la sate (cărți, broșuri, afișe de propogandă, filme, etc.)

Despărțământul județean din Cetatea-Albă dispune de un Cinematograf, care însă, din cauza crizei, abea își scoate cheltuelile.

Publicul asistent la șezătorile „Astrei“ basarabene, Sala „Orfeum“.

La Chișinău, „Astra“ are o învoială cu d. Gh. Papadachi, anteprenorul Cinematografului „Orfeum“ ca să ne pună la dispoziție sala de Cinematograf, duminicile și sărbătorile, pentru conferințele, șezătorile, festivalurile noastre.

Lucrări de editură.

„Astra“ basarabeana editează:

- 1) biblioteca Secțiilor literare din care au eșit până acum : 15 numere.
- 2) biblioteca pentru popor, din care au apărut 9 numere.

Biblioteca secțiilor „Astrei“ basarabene

Nr. 1. *Onisifor Ghibu*, profesor la Universitatea din Cluj, membru coresp. al Academiei Române: *A cincea Universitate a României, Universitatea din Chișinău.*

Nr. 2. *Tiberiu Brediceanu*, președintele Secției artistice a „Astrei“ ardeleni: *Muzica și compozitorii români în Transilvania.*

Nr. 3. *Nic. Iorga*, profesor la Universitatea din București, membru al Academiei Române: *Inceputul învățământului superior la Români.*

Nr. 4. *Ioan Nistor*, profesor la Universitatea din Cernăuți, membru al Academiei Române: *Originea și dezvoltarea Universității din Cernăuți.*

Nr. 5. *Onisifor Ghibu*: *O Academie militantă a Basarabiei.*

Nr. 6. *Onisifor Ghibu*: *Cuvinte către tineretul intelectual basarabean.*

Nr. 7. *Octavian Goga*, fost ministru, membru al Academiei Române: *Pagini din luptele Ardelenilor pentru Unire.*

Nr. 8. *Stanislaw Kostrzewski*, președintele Comunității poloneze din Chișinău: *Polonezii din Basarabia,*

Nr. 9. *Nicolae Donici*, membru onorar al Academiei Române: *O metodă nouă pentru studiul fenomenelor solare.*

Nr. 10. *Onisifor Ghibu*: *Trei ani pe frontul basarabean.*

Nr. 11. *Ing. Șt. R. Nicolae*: *Șoselele Basarabiei și șoselele moderne.*

Nr. 12. *Dr. Nic. Smadu*, inspector general sanitar: *Contribuția studiului demografiei la progresul igienei în Basarabia.*

Nr. 13. *Ion Roată și Unirea* — *Ion Roată și Cuza Vodă* (prețul 3 lei).

Nr. 14. *Ion Creangă* (viața și operele lui), conf. d-lui *L. Marian* (prețul 3 lei).

Nr. 15. Mișcarea națională în Basarabia. Conf. d-nei Elena Alistar Romanescu (prețul 5 lei).

Biblioteca populară a „Astrii” basarabene.

No. 1. *Porfirie Fală*: Ștefan Vodă cel Mare și Sfânt — Pretul lei 10.

No. 2. *Porfirie Fală*: Din înțelepciunea poporului român. Partea I-a (Folclor basarabean) Prețul lei 5.

No. 3. *Sergiu Victor Cujbă*: Chemarea lui Ștefan cel Mare (Poemă dramatică cu 3 tablouri)—Prețul lei 5.

No. 4. *Sergiu Victor Cujbă*: Unindu-ne învingem (Piesă cooperatistă în 3 tablouri)—Prețul lei 5.

No. 5. *D. Cărăuș*, inginer-agronom: Cum trebuie să lucrăm goarele noastre ca să scoatem mai mult folos (Lucrările și îngrijirile pe care le cere porumbul).

No. 6. Folosul și primejdia băuturii. Prețul lei 5.

No. 7. *Porfirie Fală*: Povețe din înțelepciunea poporului român. Partea II-a—Prețul lei 5.

No. 8. *Porfirie Fală*: Povețe din înțelepciunea poporului român. Partea III-a—Prețul lei 5.

No. 9. *Porfirie Fală*: Povețe din înțelepciunea poporului român. Partea IV-a Prețul lei 5.

De asemenea „Astra” basarabeană și-a propus să editeze o serie de tablouri cu chipurile tuturor oamenilor mari ai Basarabiei. Inceputul s'a făcut cu editarea unui tablou cu chipul marelui cărturar basarabean Alexandru Petriceicu Hajdeu (1811 1874), tatăl învățatului Bogdan P. Hăjdeu.

În legătura cu aceasta „Astra” basarabeană va edita, în limita mijloacelor financiare disponibile, din scrierile, unele inedite, ale acestor mari oameni ai Basarabiei, puțin sau de loc cunoscuți. O parte din materialul necesar îl avem la dispoziție, și complexarea lui să face zi cu zi, cu trudă de furnică.

Folclorul basarabean.

Un punct de cinste își face „Astra” basarabeană în a strânge folclorul popular moldovenesc de o bogăție neînchipuită și de o vechime impresionantă și atrăgătoare. Asemenea avem la dispoziție material strâns de folclor găgăuș.

Nu am putut tipări tot materialul deja strâns și care se strânge mereu, din cauza mijloacelor materiale reduse.

Un alt punct important al programului „Astrei“ basarabene este și strângerea folclorului muzical popular, care începe vădit să se piardă, să fie denaturat de influențe străine, mai ales de cele aduse de soldați, servitoare dela orașe și târguri.

Biblioteca Centrală a „Astrei“ basarabene.

Se compune din 2115 volume, parte donate, parte cumpărate. În legătură cu aceasta, la dispoziția publicului dornic de citire, se află *o sală spațioasă de citire*, frecventată de elevii școalelor secundare, studenți universitari, funcționari, preoți, avocați, magistrați, farmaciști, medici, etc. Intelectualii satelor, învățători, preoți, săteni, în trecere prin Chișinău, frecventează sala de citire, iar celor bine cunoscute li-se împrumută cărți de citit acasă. La dispoziția cititorilor stau *78 gazete și reviste române și străine*.

Biblioteci populare la sate.

La fiecare cămin cultural rural „Astra“ s'a înființat și se înființează începuturi de biblioteci populare, compuse din cărți alese anume pentru săteni.

Pe lângă acestea „Astra“ a ajutat la înființarea de biblioteci rurale pe lângă școlile primare, apoi pe lângă căminele altor organizații culturale.

Raporturile și știrile ce ne vin dela aceste biblioteci rurale, constată dorul de citire a săteanului, mai ales acolo, unde conducătorii satului au o mică doză de dragoste față de carte și le place să se ocupe cu îndrumarea sătenilor.

Constatăm că dorința de instruire a săteanului moldovean crește, atunci când i-să pune la îndămână cărți potrivite și îndrumători pricepuți.

Facem apel și pe această cale la toți cei cari pot să ne ajute cu cărți, fie pentru biblioteca centrală a „Astrei“ basarabene, fie pentru bibliotecile sătești, să binevoiască a ne trimite tipăriturile de cari se pot dispensa. Vor binemerita dela moldovenimea basarabeană.

Gazeta „Astrei“: „Cuvânt Moldovenesc“.

Chestiunea presei în Basarabia este una din cele mai arzătoare. Provincia noastră nu are nici un ziar zilnic românesc. Și doar suntem în al 12-lea an dela Unire. În schimb, presa minoritară

dispune de 5 cotidiene numai în Chișinău, ca să nu vorbim de cele din provincie săptămânale. Nu este aci locul să demonstrăm urmările acestei dureroase stări de lucruri.

Echipa de propagandă la sate a „Astrei“ basarabene, compusă din studenți universitari și elevi ai liceului „Al. Donici”—Chișinău, care în luna Iulie 1929 au organizat 17 șezători culturale în satele județului Lăpușna.

Intoarcerea echipei la Chișinău.

Rolul culturalizator al presei din Basarabia este redus numai la acțiunea gazetei pur culturale „Cuvânt Moldovenesc“ a „Astrei“ basarabene, căci celelalte ziare săptămânale românești, în număr

de două (în provincie mai apar neregulat alte 3) sunt gazete politice sau personale.

Gazeta „Cuvânt Moldovenesc“ apare în 6000 exemplare și se trimite pe întreg cuprinsul provinciei, apoi în Moldova și în Transilvania. Secetele consecutive și crizele economice și financiare ne-au impus jertfe dureroase în năzuința noastră de a păstra și scoate regulat această gazetă apolitică.

E foarte mult apreciată și gustată de moldoveni și de intelectuali satelor.

Ce ne scriu sătenii despre „C. M.“

Ca dovadă despre această afirmație, reproducem din sutele de scrisori ce ni-se trimit, următoarele :

1) Gospodarul Spiridon Scobiola din sat Butești—Orhei ne scrie între altele: „*Eu sântă și az abunată la alt gazeta... (arată numele gazetei N. R.) di la București da în place mai mult să cetesc cuvântă moldovenesc. Și mi place se cetesc cii ci scriu omini luminaș din Basarabio...*“

2) Gospodarul „Eu Nicolai Vas. Russu din satul Bâlășești județul Bălți. Aduc la cunoștința Administrației al gazetei Cuvânt Moldovenesc că eu sânt țaran muncitori di pomânt anumili di la cuarnili plugului, ân tuati zâlili di lucru cu munca di al gospodărie, da Dumincili și tuati sârbătorili cu cetiria cârților și a gazetilor, eu aciastă misierii o am din copilăria me și până în zua di astâz câ am vârsta di 73 din ani, eu citesc fel di fel di gazetii, eu fiind băștinași Băsârâbian din copilăria me am iubit limba moldoviniască (vrasâzică) a cetii cârț și gazetii moldovinești, cân so ființat gazeta moldoviniască Cuvânt moldovinesc, apui atunci eu am fost ciel din tâi membru. La mini acasă și astâz am gazetii și revisti Cuvânt moldovinesc, di miar fi dat ciniva pi on număr di gazetă sau di revistă o mii di lei câ tot nuldăm, așa di mari dragosti am avut din aiastă gazetă., cu marii bucurii cetesc gazeta...(arată numele unei gazete populare din Buc. N. R.) dacâ tot nui ca gazeta me Cuvânt Moldovinesc, cetesc gazeta ...(altă gazetă populară. N. R.) tot așa nu mâ în dulciesc ca cu gazeta Cuvânt Moldovinesc, mai cetesc și alti revisti...(arată alte două gazete popul. N. R.), pentru mini farti bun și acestia, dacâ nu sâ liagă di mini...

Cuvânt Moldovinesc cu marii bucurii o întâlnim și cu mari dragosti oțetim, că niso deschis astâz nou Basarabenilor mari lumină și mari bucurii..

3) Invățătorul Pereteatcov, acum elev la școala militară Bacău, ne scrie: „Ziarul Cuvântul Moldovenesc a apărut și în vechiul regat, fiind socotit ca un ziar neaoș românesc, care urmărește ridicarea poporului dela sate din toate punctele de vedere...”

4) Gospodarul Simion Tolici din Ghetlov, jud. Orhei: „vă mulțanim că avem în capitala Basarabiei un ziar atât de bun și și frumos pe care putiem a-i zice lumina Basarabiei“...

5) Gimnaziul mixt Volontiri, jud. Cetatea-Albă:

Avem onoare a Vă înainta aci alăturat o copie după o hotărârea Consiliului profesoral, al acestui Gimnaziu, prin care se arată dorința profesorilor de a se abona la ziarul D-vs:

„Conștienți de însemnatul rol ce-l are ziarul „Cuvânt Moldovenesc“ ne declarăm prieteni devotați ai lui și Vă asigurăm că-l vom sprijini cu tot sufletul preluându-i opera ce înfăptuiește.

Vă anexăm și lista cu adresele profesorilor Gimnaziului“.

6) D-l P. Andrieș, of. Nemțeni jud. Lăpușna.

„Mai întâi cer scuză că până în prezent nu mi-am făcut datoria față de gazeta D-vs. în ce privește plata abonamentului. Vă asigur Domnule redactor că voi plăti până într'un ban și Vă rog să mă considerați abonatul D-vs. cât timp va trăi „Cuvântul Moldovenesc“, căci am nevoie de lumină pe care o răspândesc în popor, care are și mai mare nevoie de lumină sufletească“.

7) Agricultorul Alexei Vasilciuc din com. Zazuleni-Vechi — Bălți: „Am constatat că gazeta „Cuvânt Moldovenesc“ este un adevărat focar de cultură pentru noi gospodarii“.

8) Gospodarul Ion A. Potlog, din Mânzățești — Bălți: „noi digrabă vom trimite tot costul pentru abonament și pe anul curent 1929, pentru care foarte ne bucurăm și le mulțumim și celorlalți abonați că au silit cu plata ca se putem da sprijin se meargă mai departe, poate ca să ne trimiteți în fiecare zi câte o gazetă Cuvânt Moldovenesc. Eu sunt unit cu asta“.

9) Inv. Vasile V. Rutschi din Botești, jud. Bacău: „această gazetă face fală românismului“.

10) D-l I. G. din Mihuleni.

...„Lunea, când vine poșta cu „Cuvânt Moldovenesc“ îi plină

primăria de săteni, dornici să asculte sfaturile și îndemnurile scrise în gazetă... În sat sosesc gazete și din București și alte orașe, dar sătenii trag la „Cuvânt Moldovenesc“ fiindcă le place graiul lor în care-i scrisă gazeta. Pe celelalte greu le înțeleg“...

11) Agricultorul Constantin E. Mursa din com. Cuizovca — Orhei: Citind „Cuvânt Moldovenesc“ sunt foarte încântat și mulțumit sufletește de sfaturile și îndrumările pecetluite în acest ziar al frumoasei și strălucitei D-stre Societate“...

12) Seminaristul Ant. Radomschi (seminarul Ediniți—Bălți); „...Totodată am fericirea de a Vă aduce la cunoștință că abonații de până acum sunt toți colegii mei de școlă—clasă—internat. Cu toți sunt fii de agricultori basarabeni. În fiecare curge sânge românesc. Cu toții au văzut că'n scumpa lor Basarabie, comoara limbii moldovenești—românești se păstrează numai în iubitul lor „Cuvânt Moldovenesc“ (urmează adresele celor 7 noi seminariști ce se abonează la „C. M.“.

13) Gospodarul Petrea A. Ciobotari, din com. Țarigrad-Soroca: „Văzând foloasele ce le aduce ziarul „C. M.“ și dorind ca să-l citesc singur—nu de împrumut—vă rog foarte mult ca să-mi trimiteți căci este foarte folositor pentru noi“...

14) Inv. Teodor Balmuș din Ciopleni—Lăpușna: „...aștept nerăbdător fiecare număr al gazetei „C. M.“ știind că cultura națională românească rămasă un timp pe spatiele „Cuvântului Moldovenesc“ va intra într'o nouă era de strălucire“...

15) Gospodarul invalid de război, Grădinaru din Teleșău, — Orhei: „...având nevoie de ridicarea Duhului Național prin sale din izvoru luminei gazetei D-tră „C. M.“ până la primirea pensiei I. O. V. vă rog a-mi trimite gazeta“...

16) Preot Filip Știuca, din com. Rublenița — Soroca: „Rog trimiteți „Cuv. Mold.“ d-lui F. C., dir. șc. primare Rublenița cu care m'am înțeles că pentru a începe o cultură rodnică la sat trebuiește mai întâi să ai la îndămână un ziar care ți-ar servi ca mâna cea dreaptă. Pentru noi basarabeni sigur că mâna cea dreaptă în cultura poporului ne este „Cuvânt Mold.“ care se ocupă amănunțit și în total despre soarta mai fericită a pământeanului. În „C. M.“ se simte inimă duioasă a basarabeanului pentru basarabeni și ideia generoasă a românizmului național a ne uni, nu cu bâta prin dușmănia politică, ci prin ridicarea culturii economice și frăția cooperatistă“.

În urma acestor și multor altor dovezi de dragoste și apreciere a țaranului moldovean față de slova românească, și în special față de ziarul nostru, ne simțim îndemnați să ne punem toate silințele posibilé ca gazeta „Cuvânt Moldovenesc“ să-și poată îndeplini pe deantregul misiunea sa națională și civilizatoare în Basarabia, năpădită de ciupercile veninoase subversive.

Această treabă fiind împreună cu mari cheltueli, o vom putea face numai în limita mijloacelor materiale ce ne stau la dispoziție.

Cu durere trebuie să ascultăm neputincioși rugămințile ce ni se fac zi de zi de a scoate „Cuvânt Moldovenesc“ de două sau trei ori pe săptămână, dacă nu chiar zilnic.

Problema cărții în Basarabia.

Este o altă problemă de o importanță capitală pentru Basarabia, care a preocupat în mare măsura Regionala noastră.

Moldovanul nostru și în special intelectualii satelor basarabene se zbat și azi în mreajele rusismului, alimentate sistematic și conștient atât din interiorul țării cât și din străinătate, prin presă și tipărituri. Bolșevicii de asemeni au o intensă rețea de desfacere a editurilor lor subversive. Astfel s'au găsit într'o librărie din centrul Chișinăului cărți sovietice subversive și reproduceri pe note a marșului bolșevic, ca să nu mai vorbim de ziarele și broșurile sovietice scrise în moldovenește, cari sunt răspândite sistematic în Basarabia.

Ori, gazeta românească, și mai ales cartea românească e foarte slab cunoscută în Basarabia. Librăriile din târgurile și orașele basarabene, aproape că nu desfac cărți românești în afara cărților de școală. Iar dacă câteva din ele au ceva cărți în vitrină, acestea sunt în bună parte cele de duzină și suspecte. Broșurile sensaționale, locale și streine, atât în rusește cât și în românește, abundă, ca și cele criminale, producând o influență detestabilă asupra cetitorilor, care ajung astfel la convingerea, cum spunea un minoritar, că în țara românească nu se găsește literatură sănătoasă.

„Astra“ basarabeană își va face un punct de cinste în răspândirea cărții românești pe tot cuprinsul provinciei. Se lucrează acum la un plan în această direcție.

Căminele Culturale ale Asoc. „ASTRA“ basarabeană*)

Despărțământul județean *Cetatea albă* are 104 cămine cult. „Astra“.

Despărțământul județean *Tighina* are 21 cămine cult. „Astra“.

In jud. *Lăpușna* avem cercuri cult. „Astra“ în comunele: Puhoi, Strășeni, Ialoveni, Ruseștii Noi.

In jud. *Orhei* avem cerc. cult. la Pistrueni, Indărăpnici, Susleni, Stolniceni.

In jud. *Hotin* avem cerc. cult. la Văscăuți, Trebișăuți, Bârlădeni.

In jud. *Soroca*, avem cerc. cult. la Ocolina,

In jud. *Bălți* „ „ „ la Petrușeni.

In jud. *Dorohoi* „ „ „ la Bleșteni,

Biblioteci populare.

(la fiecare cămin este și un început de bibliotecă. La următoarele căminuri cult. se află câte o bibl. întreagă de 400 volume alese, populare):

Bibl. popul.	Olișcani	jud.	Orhei
”	”	Cobâlca	”
”	”	Chiperceeni	”
”	”	Ciocâlteni	”
”	”	Camencia	”
”	”	Orhei	”
”	”	Nisporeni	la Casele Naționale
”	”	Mireni	jud. Lăpușna
”	”	Cociulia	” Cahul
”	”	Cairaclia	”

Cărți donate :

Societății „Hacoah“; societății studenților Națion. Români-Creștini „Vasile Conta“ din Basarabia; Șc. prim. mixtă No. 2 din sat. Pohoarne j. Soroca; Șc. prim. urb. No. 2 de băeți „Spiru Haret“ Bălți; Despărțământul *Cetatea-Albă*; Idem, pentru căminele din jud. *Cetatea-Albă*; Societății „Cultură și Sport C. F. R.“; Bibliotecii Ligii Culturale evreești din Orhei; închisorii Centrale Chișinău; Școalei primare No. 13 din suburbia Visterniceni; Soc. „Sf. Gheorghe“ din com. Ordășei-Orhei; Corpului III Armată 200 exemplare pentru soldați. etc. etc.

1) In o parte din exemplarele acestei broșuri din greșală nu au fost trecute toate căminele „Astra“.

PREMII.

Prentu încurajarea cetitului „Astra“ a înființat o serie de premii:

1) *Un plug* nou, modern pentru cetitorii gazetei „Cuvânt Moldovenesc“.

2) *Trei premii* în bani (3000 - 2000 - 1000 lei) pentru cea mai bună poezie închinată Unirii.

3) *Cu cărți* au fost premiați diferiți colaboratori rurali pentru cele mai bine scrise articole la gazeta noastră. S'au premiat cu cărți diferiți cetitori cari au deslegat probleme impuse, cari au răspuns bine la diferite anchete cerute de gazetă sau de „Astra“

Mângâeri sufletești.

Unde am știricit că sunt bolnavi cu boli cronice și știutor de carte „Astra“ basarabeană le-a trimis cărți, broșuri etc. pentru ca cetindu-le să le treacă mai repede vremea și să-și mai uite de necazurile împreunate cu zăcerea. Scrisorile de recunoștință dovedesc că am făcut bine.

Progagandiști detașați.

În cursul anului 1928, prin bunavoința Onor. Ministerului de Instrucție publică, Regionala noastră are la dispoziție ca propagandist pe d. Porfirie Fală, învățător, fost senator, care se ocupă intensiv cu propoganda printre sătenii și intelectualii județelor Soroca și Bălți.

Activează perseverent pentru calendarul îndreptat și pentru răspândirea culturii naționale, cu ocazia șezătorilor și prin împrăștierea gratuită a broșurilor Astrei. Unul din marile merite ale d-lui Fală este strângerea folclorului basarabean din care o parte a și văzut lumina tiparului în Biblioteca populară a „Astrei“ basarabene.

* * *

În împrejurările grele, atât din punct de vedere sufletesc cât mai ales din cel material, multe năzuinți de îndrumare și propagandă culturală au fost împiedicate de a se valoriza. Lipsa de entuziasm, condițiile grele ale traiului, seceta de 4 ani și criza economică și financiară actuală au lovit și lovesc greu și dureros în activitatea culturală a „Astrei“ basarabene.

Șezătoare culturală organizată de „Astra“ basarabeană în mahalaua „Fru-
mușica “—Chișinău, la 23 Martie 1930, la Școala Primară No. 18.

Ziua combaterii alcoolismului la Chișinău.

Echipa „Astrei“ basarabene, 1929.

Grilajul împrejmuit al statuei lui Ștefan cel Mare (Chișinău) este plin de afișe demonstrative expresive asupra alcoolismului. Public extrem de numeros se perindă neconținut, de dimineață până seara pe dinaintea afișelor, pe cari le citesc. Conferențarii „Astrei“ explică ravagiile alcoolismului.

Combaterea alcoolismului.

Publicul din Chișinău, mahalalele și satele vecine, strânși în jurul afișelor antialcoolice ale „Astrei” basarabene, discutând despre alcoolism în contradicție cu conferențiarul „Astrei”. 1929.

**Nu trebuie să fie în întreaga asarabie un plugar
care să nu citească el, sau fiul lui**

singura gazetă scrisă pentru gospodarii dela sate

„Cuvânt Moldovenesc”

gazetă săptămânală, cu tot felul de învățături și știri din toată lumea
tipărită pentru trebuințele poporului moldovenesc din Basarabia
de către Asociațiunea „Astra” basarabească.

**Redacția și Administrația gazetei în Chișinău,
strada Alexandru cel Bun No. 67**

Abonamentul (plata) pe un an întreg 150 lei.

„UNIREA FACE PUTEREA“

NOROADELE DIN ȚĂRILE LUMINATE
SUNT TARI, FIINDCĂ OAMENII ȚIN
UNII LA ALȚII ȘI SUNT LEGAȚI PRIN
TOVĂRĂȘII TARI

Trebue să ne legăm și noi ca ei.

Cea mai bună tovarășie a moldovenilor este:

ASOCIAȚIUNEA „ASTRA“ BASARABEANĂ

str. Alexandru cel Bun Nr. 67, Chișinău

Unde sunt adunați la un loc tot felul de oameni învățați: profesori, doctori, ingineri, oameni de legi și gospodari, cari împreună își bat capul cum să scape ne-rodul de nevoi, de sărăcie și de boli.

GOSPODARI

Pentru binele vostru și al copiilor voștri, înscrieți-vă părtași la „ASTRA“, ca să fiți și voi fericiți, cum sunt fericiți gospodarii din alte țări.

TAXELE DE MEMBRI :

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000
Membru fondator al „Asociațiunii“	„ 1000
Membru pe viață al „Asociațiunii“	„ 500
Membru activ, anual	„ 50
Membru ajutător, anul	„ 10

ANTICARIAT
CLUJ
1913-75

191 9643 24 08 4
375

„UNIREA FACE PUTEREA“

NOROADELE DIN ȚĂRILE LUMINATE
SUNT TARI, FIINDCĂ OAMENII ȚIN
UNII LA ALȚII ȘI SUNT LEGAȚI PRIN
TOVĂRĂȘII TARI

Trebue să ne legăm și noi ca ei.

Cea mai bună tovarășie a moldovenilor este:

ASOCIAȚIUNEA „ASTRA“ BASARABEANĂ

str. Alexandru cel Bun Nr. 67, Chișinău

Unde sunt adunați la un loc tot felul de oameni învățați: profesori, doctori, ingineri, oameni de legi și gospodari, cari împreună își bat capul cum să scape norodul de nevoi, de sărăcie și de boli.

GOSPODARI

Pentru binele vostru și al copiilor voștri, înscrieți-vă părtași la „ASTRA“, ca să fiți și voi fericiți, cum sunt fericiți gospodarii din alte țări.

TAXELE DE MEMBRII :

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000
Membru fondator al „Asociațiunii“	„ 1000
Membru pe viață al „Asociațiunii“	„ 500
Membru activ, anual	„ 50
Membru ajutat, anul	„ 10